

Suomen Palveluskoiraliitto (SPKL) ry:n palveluskoirakokeiden säännöt

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n yleiskokouksen hyväksymät 18.4.1998

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n valtuuston hyväksymät 21.11.1998

Säännöt astuvat voimaan 1.1.2000

1§ Palveluskoirakokeet ja niiden tarkoitus

Suomessa palveluskoirille tarkoitetut kokeet ja kilpailut järjestetään näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Suomen Palveluskoiraliiton ja sen jäsenyhdistysten, joiden tulee olla Suomen Kennelliiton jäseniä, näiden sääntöjen mukaisesti järjestämät kokeet ja kilpailut ovat virallisia.

Hyväksyttyjä koelajeja ovat:

Kaikki Suomen Palveluskoiraliiton esityksestä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeet ja kilpailut, sekä FCI:n hyväksymät palvelus- ja pelastuskoirakokeet.

Koemuotoja ovat:

- Jälkikokeet
- Hakukokeet
- Suojelukokeet
- Viestikokeet
- Pelastuskokeet
- Yleis-/käyttö- ja opastuskokeet sekä
- Valjakkohiihdot

Kokeet järjestetään näihin sääntöihin liittyvien koeohjeiden mukaisesti. FCI:n hyväksymät koelajit järjestetään voimassa olevien kansainvälisten koeohjeiden mukaisesti.

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Suomen Kennelliiton hallituksen ja Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämissä palveluskoirakokeissa. FCI myöntää kansainväliset palveluskoirakokeet, Suomen Kennelliiton hallitus myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut ja maaottelut. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää yleiset ja jäsentenväliset sekä yhdistysten väliset kokeet.

Koiria tehtävissään käyttävät viranomaiset voivat järjestää kokeensa ja mestaruuskilpailunsa virallisina, jos ne järjestetään näiden sääntöjen ja koeohjeiden mukaisesti.

Erillisen Suomen Palveluskoiraliiton ja viranomaisen välillä tehdyn sopimuksen mukaan voidaan myös viranomaisten omilla säännöillään järjestämät kokeet rinnastaa tuloksellisesti johonkin koelajiin ja -luokkaan. Kaikki muut kokeet katsotaan epävirallisiksi ja niiden tuloksia ei kirjata.

Kokeiden järjestämisoikeutta on kokeiden järjestäjän anottava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta voimassaolevien ohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistujien määrää Suomen Palveluskoiraliiton ohjeiden mukaisesti.

2§ Luettelo kokeista ja ilmoittautuminen

Luettelo hyväksytyistä kokeista julkaistaan Suomen Palveluskoiraliiton toimesta liiton lehdessä sekä Suomen Kennelliiton julkaisemassa lehdessä. Maksetun ilmoittautumisen kokeisiin on tapahduttava kirjallisesti kokeiden järjestäjän asettamaan määräaikaan mennessä.

Ilmoittautumisessa on käytävä selville Palveluskoiraliiton hallituksen määräämät tiedot. Osallistumismaksun määrää kokeen järjestäjä.

Koira saa samoissa kokeissa osallistua vain yhteen koelajiin ja -luokkaan. Jos ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot ovat virheellisiä tai puutteellisia, voidaan koiralta kieltää osallistumisoikeus ilmoitettuun kokeeseen. Osallistumismaksua ei tällöin makseta takaisin. Osallistumismaksua ei myöskään makseta takaisin, jos ilmoitettu koira jää pois kokeista tai jos kokeesta vastaava tuomari kieltää sen osallistumisen.

Osallistumismaksu maksetaan takaisin, jos kokeesta vastaava tuomari osallistujista riippumattomista syistä peruu kokeen tai sen jonkun lajin tai luokan tai jos osallistuja esittää eläinlääkärin- tai lääkärintodistuksen, joka estää kokeeseen osallistumisen. Lääkärintodistus on esitettävä kolmen vuorokauden sisällä viimeisestä koepäivästä lukien.

Valjakkohiihtojen peruutuksen johtuessa sääolosuhteista osallistumismaksua ei makseta takaisin. Kokeiden peruutuksista on määräykset ja ohjeet lajien koeohjeissa sekä sääntöjen pykälässä 9.

Ennen kokeiden alkua osallistujan on luovutettava Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymä virallinen kilpailukirja kokeiden järjestäjälle ja osoitettava osallistuvan koiran todellinen koeluokka sekä oikeutensa osallistua kyseiseen kokeeseen. Kirjaan merkitään saavutettu tulos, myös hylätty, jonka kokeesta vastaava tuomari varmentaa. Koiralla on oltava hyväksyttävä todistus voimassa olevista rokotuksista. Kirjassa on oltava vähintään 6 kk ikäisenä todettu eläinlääkärin merkintä kiveksistä, jolloin kliinistä tarkastusta ei välttämättä tarvitse suorittaa.

3§ Osallistumisoikeus

Kokeisiin saavat osallistua koirarodut, joille Suomen Kennelliiton hallitus on Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä myöntänyt kilpailuoikeuden.

Kansainvälisissä palveluskoirakokeissa Cacitin voivat saavuttaa FCI:n koesäännöissä mainitut koirarodut. Kokeisiin osallistuvan koiran on oltava merkitty Suomen Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin. Lajeissa, joihin Suomen Kennelliitto on oikeuttanut osallistumisen rekisteröimättömillä koirilla, toimitaan Kennelliiton antamien ohjeiden mukaisesti.

Koiran on oltava rokotettu ja tunnistusmerkitty Kennelliiton määräysten mukaisesti.

Koiran osallistumisoikeuden ikärajat on mainittu kunkin koelajin koeohjeissa. Koiran omistajan ja ohjaajan tulee olla Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen tai FCI:n alaisen maan vastaavan yhdistyksen jäsen. Yhteisön omistaman koiran ohjaajan on täytettävä edellä mainittu vaatimus muissa kuin ns. viranomaiskokeissa. Käyttäytymiskokeeseen osallistuvan koiran omistajan ja ohjaajan osalta riittää kuitenkin vaihtoehtoisesti Suomen Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen jäsenyys.

Kokeisiin osallistumisoikeus määritellään kunkin koelajin koeohjeissa. Kokeissa noudatetaan kulloinkin voimassaolevaa Suomen Kennelliiton kokeita koskevaa yleistä jääviyssääntöä (liite 4).

Kokeisiin eivät saa osallistua:

- narttu 30 vrk ennen odotettua penikoimista ja alle 42 vrk penikoimisen jälkeen
- selvästi arka tai liian aggressiivinen koira.

4§ Kokeisiin osallistuvan vastuu

Ilmoittautuessaan kokeeseen koiranohjaaja sitoutuu vapaaehtoisesti noudattamaan koesääntöä sekä lajiohjeita ja näin ollen vastaa kaikista mahdollisista koiralle aiheutuneista tai koiran kokeen aikana aiheuttamista vahingoista.

5§ Koeluokat

Mikäli lajiohjeissa ei toisin määrätä, koeluokat ovat:

- 1-luokka, johon osallistuvat koeohjeissa määritellyn vähimmäisiän saavuttaneet koirat, jotka ovat suorittaneet käyttäytymiskokeen hyväksytysti.
- 2-luokka, johon osallistuvat 1-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.
- 3-luokka, johon osallistuvat 2-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.

Koira, joka on saavuttanut koulutustunnuksen, voi siirtyä samassa lajissa seuraavaan luokkaan lajiohjeissa määritellyn karenssiajan jälkeen. Koira, joka on saavuttanut koelajissaan kolme eri kertaa koulutustunnuksen arvosanalla erinomainen, on seuraavana vuonna osallistuttava luokkaansa yhtä korkeampaan luokkaan.

6§ Koulutustunnus

Koulutustunnusrajat on määritelty kunkin lajin koeohjeissa. Koulutustunnus merkitään koiran kilpailukirjaan koeohjeissa mainituin lajitunnuksin.

7§ Loppupisteet ja palkintosijat

1. palkinto on vähintään 90 % koelajin kokonaispistemäärästä.
2. palkinto on vähintään 80 % koelajin kokonaispistemäärästä.
3. palkinto on vähintään 70 % koelajin kokonaispistemäärästä.

Kokonaispistemäärä on koeosien summa. Alin hyväksytty tulos on koulutustunnus ja vähintään 70 % lajin kokonaispistemäärästä.

8§ Arvostelu, koelajin tai sen osan uusiminen

Jokaisessa lajissa suoritetaan laatuarvostelu. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa.

Jokaisen koiranohjaajan tulee ilmoittautua koiransa kanssa koeosan aloituspaikalla tuomarille ennen suorituksen alkamista. Tuomari antaa suorituksesta suullisen arvostelun, arvosanan ja pistemäärän, jota koiranohjaaja kuuntelee osoitetulla paikalla koiransa kanssa.

Kokeesta vastaava tuomari on oikeutettu sallimaan uusinnan, jos koesuoritus on häiriintynyt koiran tai ohjaajan olematta siihen syytä. Kokeissa otettuja videokuvauksia ei voida käyttää perusteina arvostelun muuttamiseen tai liikesuoritusten uusimiseen.

Valjakkohiihdoissa suoritetaan vain kilpailuarvostelua. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa. Aika voidaan kuitenkin, kokeesta vastaavan tuomarin luvalla, jos käytössä on sähköinen ajanotto, ottaa kymmenesosasekunnin tarkkuudella.

9§ Kokeiden tai kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen

Koe voidaan perua, mikäli kokeeseen ei ole ilmoittautunut enempää kuin kaksi osallistujaa, ellei lajiohjeissa ole toisin määrätty. Kokeiden ja kilpailujen siirroissa ja peruuttamisissa noudatetaan muutoin Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta (liite 2).

10§ Mestaruuskilpailut

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen määräämänä ajankohtana, jäsenyhdistysten anomuksesta, järjestetään vuosittain kussakin koelajissa suomenmestaruuskilpailut.

Kilpailuiden osallistumisoikeus ja mestaruusarvojen jakoperusteet on määritelty mestaruuskilpailuiden koeohjeissa. Vuosittain voidaan järjestää myös yhden kunkin kennelpiirin ja rodun mestaruuskilpailut virallisina kussakin koelajissa.

11§ Koetoimikunta

Koetanomuksessaan kokeita anova yhdistys ilmoittaa Palveluskoiraliitolle kokeesta vastaavan tuomarin ja kokeesta vastaavan toimitsijan sekä muut koetanomuksessa mainitut tiedot.

Yhdistys valitsee koetta varten koetoimikunnan, joka suunnittelee ja järjestää kokeet. Koetoimikunnassa tulee olla vähintään yksi koetoimitsijakurssin hyväksytysti suorittanut henkilö. Koetoimikunnan on huolehdittava siitä, että kokeessa on riittävä määrä palkintotuomareita. Koetoimikunnan on jätettävä kokeiden tulosluettelo liitteineen kokeesta vastaavalle tuomarille 7 vuorokauden kuluessa viimeisestä koepäivästä lukien.

12§ Kokeesta vastaava tuomari

Kokeesta vastaavana tuomarina saa toimia Suomen Kennelliiton hyväksymä ylituomari tai kokeen käsittäessä vain yhden lajin ja enintään 10 koiraa voidaan nimetä ylituomarin sijasta vastaava tuomari. Heillä tulee olla voimassa oleva Kennelliiton jäsenyys. Vastaavana tuomarina voi toimia tuomari, joka on pätevöitynyt kyseessä olevaan lajiin vähintään kolmea vuotta aiemmin ja on käynyt vastaavan tuomarin kurssin. Hänellä saa olla apunaan yksi tuomari. Kokeesta vastaava tuomari valvoo, että kokeissa noudatetaan näitä sääntöjä ja koeohjeita sekä tuloslaskentaa ja

varmentaa kunkin kilpailukirjaan kokeessa saavutetun lopputuloksen. Tarkastettuaan tulokset kokeesta vastaava tuomari lähettää ne 7 vuorokauden kuluessa Palveluskoiraliitolle, joka toimittaa ne edelleen Kennelliitolle.

13§ Tuomari

Tuomareina kokeessa saavat toimia vain arvosteluoikeuden omaavat Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden tuomarit sekä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden ylituomarit. Heillä tulee olla voimassa oleva Suomen Kennelliiton jäsenyys. Palveluskoirakokeissa voidaan käyttää myös ulkomaalaisia palkintotuomareita, jotka ovat ko. FCI:n kennelkeskusjärjestöjen virallisia tuomareita. Näiden tuomareiden tuomarioikeudet Suomen Palveluskoiraliitto tarkistaa ko. maan kennelkeskusjärjestöstä.

Tuomari voi arvostella päivän aikana enintään 30 osasuoritusta. Tuomari suorittaa arvostelun itsenäisesti.

14§ Valitukset

Valitusmenettelynä käytetään Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassaolevaa valituskäytäntöä (liite 3).

15§ Käyttäytyminen koepaikalla

Tämä sääntöosa koskee kaikkia koepaikalla olevia henkilöitä. Kokeessa on noudatettava tuomarin sekä järjestäjän ohjeita ja määräyksiä sekä esiinnyttävä muutenkin moitteettomasti kokeen ajan. Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenjärjestön jäsen tai muu henkilö käyttäytyy kokeissa sopimattomasti esim. esiintyy päihtyneenä, arvostelee tuomaria, kurittaa omaa tai toisen koiraa tai toimii vilpillisesti, tulee kokeesta vastaavan tuomarin antaa tästä varoitus tai kokeeseen osallistujan kyseessä ollessa sulkea ao. henkilö pois kokeesta. Asiasta on tehtävä merkintä tuomarikertomukseen. Kokeesta pois suljettu osallistuja menettää kaikki kokeen aikana saavuttamansa tulokset. Vakavimmat tapaukset on kokeesta vastaavan tuomarin ilmoitettava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselle toimenpiteitä varten. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus voi tällöin rangaista sopimattomasti käyttäytynyttä henkilöä muistutuksella tai määräaikaisella kilpailu-, arvostelu- tai toimintakiellolla. Ylituomarin tai Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen kuulumattoman henkilön ollessa kysymyksessä on asia esitettävä Suomen Kennelliiton hallituksen käsiteltäväksi.

Kokeesta vastaavan tuomarin tai kokeen järjestävän yhdistyksen hallituksen ehdottaessa kokeeseen osallistujalle kilpailukieltoa, on hän kilpailukiellon alaisena asian käsittelyn ajan.

Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen esiintyy koealueella häiritsevästi tai Suomen Palveluskoiraliiton periaatteiden vastaisesti, voi Suomen Palveluskoiraliiton hallitus rangaista tällaista henkilöä tai velvoittaa jäsenyhdistystä ryhtymään toimenpiteisiin ao. henkilön suhteen.

16§ Sääntöjen muutokset

Näitä sääntöjä voi Suomen Kennelliiton valtuusto muuttaa Suomen Palveluskoiraliiton yleiskokouksen esityksestä.

17§ Muut ohjeet

Näihin sääntöihin liittyvät Suomen Kennelliiton hallituksen, Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä, vahvistamat koe- ja lajiohjeet.

Palveluskoirakokeiden sääntöihin liittyvät koe- ja lajiohjeet

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999, 17.11.2007, 16.11.2011, 24.9.2014, 28.11.2014, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 15.12.2011, 21.11.2014, 9.4.2015, 24.11.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Yleistä

1. Kokeet järjestetään sääntöihin liittyvien koe- ja lajiohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjä päättää osien suoritusjärjestyksen, ellei koeohje toisin määrää.
2. Ilmoittautuessaan kokeeseen koiran omistaja ja ohjaaja antavat luvan julkaista nimensä ja kotipaikkansa kokeen osallistuja- ja tuloluetteloissa.
3. Mikäli maastossa on lunta siinä määrin, että siellä liikkujan jäljet ovat havaittavissa, ei palveluskoirakoetta saa suorittaa niissä lajeissa, joiden koeohjeet sen kieltävät. Palveluskoirakoetta (lukuun ottamatta valjakkohiihtokokeet) ei saa järjestää, mikäli lämpötila on alle -5°C, lumen syvyys on yli 5 cm, tai olosuhteet muutoin voivat aiheuttaa vaaraa koirille, ohjaajille tai toimihenkilöille.
4. Ohjaajat eivät jälkikokeessa saa fyysisesti merkitä käyttämiään reittejä. Tällainen merkitseminen johtaa suorituksen hylkäämiseen. Paikannuslaitteen käyttö koiran ohjaajan reitin tallentamiseen on sallittu.
5. Jotta koe voidaan järjestää, siihen tulee osallistua vähintään 2 koiraa.
6. Kokeeseen ilmoittautuja/osallistuja ei voi vaatia tuomarimuutosta tuomarin jääviyden vuoksi.
7. Kussakin lajissa ja luokassa määrätään koirien suoritusjärjestys arpomalla. Totelevaisuusosassa koiran ohjaajalla on oltava numero näkyvissä.
8. Ennen koesuorituksen alkamista kokeesta vastaava tuomari tai hänen määräämänsä tuomaripätevyyden omaava henkilö suorittaa koiran kiimatarkastuksen. Tarkastukseen koiran voi tuoda joku muukin henkilö kuin koiranohjaaja.
9. Mikäli johonkin lajiin tai luokkaan on ilmoittautunut enemmän kuin 10 koiraa, voi kokeen järjestäjä kokeesta vastaavan tuomarin luvalla jakaa kokeen arvostelun ja alueet useammalle tuomarille.
10. Jos lajiohjeissa ei ole määrätty koiralle samaa ohjaajaa koko kokeeseen, voi totelevaisuus- ja maasto-osassa koiralla olla eri ohjaaja. Ohjaajan vaihtaminen kesken totelevaisuus- tai maasto-osan on kielletty. Jos lajiohjeissa ei ole toisin määrätty, samassa kokeessa voi toimia vain yhden koiran ohjaajana.
11. Koiranohjaaja saa antaa käskyt omalla äidinkielellään.
12. Ruumiillisesti vammautunut ohjaaja, joka ei vammansa vuoksi voi ohjata koiraa koeohjeen edellyttämällä tavalla, voi anoa Palveluskoiraliiton hallitukselta henkilökohtaisen poikkeusluvan koiran ohjaamiseen siten kuin se hänelle on mahdollista. Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämä poikkeuslupa on pysyvä, jos luvassa ei ole toisin mainittu.
13. Ohjaajan on koko kokeen ajan pidettävä mukanaan talutinta. Vastaavasti koiralla on koko ajan oltava kaulassaan yksirivinen, metallinen, löysä ketjukaularin, joka ei saa olla kuristavassa asennossa. Kokeessa ei saa käyttää muita kaulaimia, kuten esim. nahkakaularimia, punkkipantoja, piikkipantoja ym. Nämä määräykset eivät koske käyttäytymiskoetta ja siihen kuuluvaa luonnetestausta eikä kansallisten kokeiden maasto-osuutta; näissä koiralla voidaan käyttää myös muita pantoja/valjaita. Talutinta voidaan pitää mukana koiralta näkymättömissä tai vasemman olan yli ja oikean käden ali. Nämä määräykset eivät koske Mondioring-koetta, mikäli lajin koeohjeissa ei ole toisin määrätty. Suojavaatteen ja suoja-alustojen käyttö on kokeissa kielletty lukuun ottamatta viestikokeen viestiosuuksien välistä odotusaikaa. Kaikenlaisten siteiden, teippausten ym. käyttö koiralla on kielletty kokeissa, samoin kuin suojatossujen käyttö, lukuun ottamatta valjakkohiihtokokeita, joissa kokeesta vastaava tuomari voi sallia suojatossut keliolosuhteiden niin vaatiessa.
14. Maastokokeessa liikettä vapaana suorittavalla koiralla tulee olla virallinen tai PK-tunnus.
15. Pillin käyttö ja viheltäminen on sallittu vain, jos lajiohjeissa niin mainitaan.
16. Tehtävänsä osaamattoman koiran suorituksen saa tuomari keskeyttää. Myös kokeeseen osallistuja voi keskeyttää koiransa suorituksen ilmoittamalla tästä tuomarille. Kokeessa keskeytetyn koiran koepisteet säilyvät, ja se saa jatkaa koetta toisessa osassa. Jos koira joudutaan hylkäämään jossakin kokeen vaiheessa ampumisarkuuden, arkuuden tai aggressiivisuuden takia, myös muita koiria kohtaan, tai jos ohjaaja toimii vilpillisesti, koesuoritus hylätään. Tällaisesta hylkäämisestä tehdään merkintä koepöytäkirjaan. Kokeissa hylätty koira menettää kaikki siihen asti saavuttamansa koepisteet, eikä se saa enää jatkaa koetta.
17. Tulosten mennessä tasan ratkaistaan paremmuus lajiohjeissa mainitulla tavalla.
18. Kaikkien kokeissa käytettyjen välineiden tulee olla lajiohjeissa mainittujen kaltaisia (liitteet).

19. Kivesvikainen uros saa Suomessa osallistua palveluskoirakokeisiin. Se ei voi saada valionarvoa eikä sille anota cacitia. Kansainvälisiin edustusjoukkueisiin ei kivesvikaista urosta voida valita, ellei ko. kokeen järjestämisohje toisin määrää.
20. Mikäli koira käyttäytyy kokeessa aggressiivisesti, esimerkiksi puree kokeen toimihenkilöä, kokeeseen osallistujaa tai yleisöä, annetaan sille kilpailukiello määrääjäksi koepäivästä alkaen. Kilpailukiellon pituuden määrää Suomen Palveluskoiraliiton hallitus. Jos koira kilpailukiellon päätyttyä käyttäytyy em. tavalla aggressiivisesti, annetaan sille elinikäinen kilpailukiello.
21. Jos toinen koira selvästi häiritsee jotain kokeeseen osallistuvaa koiraa, saa häirityn koiran ohjaaja tuomarin luvalla korjata koiransa suorituksen. Tätä korjausta ei huomioida arvostelussa.
22. Ainoastaan Palveluskoiraliiton hyväksymät sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät kilpailuavustajat saavat toimia maalimiehinä suojelukoelajeissa.
23. Suomen Palveluskoiraliiton tiedotuslehtenä käytetään Palveluskoirat-lehteä. Kaikki palveluskoirakokeisiin liittyvät muutokset, tarkennukset, tulkinnot tms. julkaistaan tässä lehdessä sekä Palveluskoiraliiton verkkosivuilla ja sähköisessä koetietojärjestelmässä.
24. Koiran voi ilmoittaa vain sellaiseen lajiin ja luokkaan, mihin sillä on osallistumisoikeuden edellyttämät tulokset sillä hetkellä, kun se ilmoitetaan kokeeseen.
25. Ennen kuin kokeeseen ilmoitetut koirat voivat osallistua itse kokeeseen, on niiden luoksepäästävyys tarkastettava.
26. Palveluskoirakokeeseen osallistuvalla koiranohjaajalla tulee olla Palveluskoiraliiton myöntämä ja voimassa oleva SPKL-lisenssi. Lisenssivaatimus ei koske seuraavia kokeita: käyttäytymiskoe, kansallinen pelastuskoirakoe, opastuskoe. Ulkomaalaisilta koiranohjaajilta ei edellytetä lisenssiä.

Luoksepäästävyden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi ennen ensimmäistä koeosaa tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyden tarkastusta. Koirat, joilta sirua ei tarkastuksessa löydy, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava pois kokeesta. Koirat, jotka eivät läpäise luoksepäästävyden tarkastusta aggressiivisuuden tai arkuuden vuoksi, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on hylättävä.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyden (luonteen) arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa luonneongelmia, tuomarilla on velvollisuus hylätä se välittömästi kokeesta. Hylkääminen ja selvitys luonneongelmasta merkitään kilpailukirjaan.

Luoksepäästävyden tarkastuksen suoritus

1. Luoksepäästävyden tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
2. Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo. Koesihteerin voi toimia tuomarin avustajana tunnistusmerkinnän tarkastuksessa, mutta muita henkilöitä ei saa olla tarkastuksessa koiran lähellä.
3. Koiralla on oltava yleisesti myynnissä oleva eläinsuojelumääräykset täyttävä kaulain ja siihen kytkettynä tavallinen talutin. Taluttimen on oltava löysällä, mutta ohjaaja saa antaa koiralle käskyjä sen hallinnassa pitämiseksi. Koiralla ei saa käyttää kuonokoppaa eikä sillä saa olla suussaan mitään lelua tms.
4. Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arviointi:

- a) koiran positiivinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on laukausarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet rotujen koe- ja kilpailuoikeuksista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 28.5.2002, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 14.8.2003, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Palveluskoirakoeoikeuksien myöntämisen edellytykset

Kilpailuoikeutta anottaessa rodun tulee täyttää seuraavat ehdot:

Kilpailuoikeutta anovan rodun rotuyhdistyksen tai rotujärjestön tulee olla Palveluskoiraliiton jäsen tai sen tulee liittyä Palveluskoiraliiton jäseneksi heti, kun rotu on saanut palveluskoirakoeoikeuden.

- Rodun tulee olla fyysisiltä ominaisuuksiltaan sellainen, että se vaivattomasti pystyy suoriutumaan palveluskoirakokeiden 3-luokan vaatimuksista.
- Viimeisen kahden kalenterivuoden aikana vähintään viiden kyseisen rotuisen koiran tulee olla suorittanut käyttäytymiskoe hyväksytysti.
- Rodun rotuyhdistyksen/rotujärjestön tulee yleiskokouksessaan tehdä päätös kilpailuoikeuksien anomisesta.
- Rodun käyttövalionarvo määräytyy Suomen Kennelliiton valionarvosääntöjen mukaisesti.
- Rodulle kerran myönnetty palveluskoiraoikeudet pysyvät voimassa riippumatta rodun osallistujamäärästä palveluskoirakokeissa.

Koe- ja kilpailuoikeuksien menettäminen ja niiden palauttaminen.

Mikäli palveluskoirakoeoikeuden omaavan rodun rotuyhdistys tai rotujärjestö eroaa Palveluskoiraliiton jäsenyydestä, rotu menettää palveluskoirakoeoikeutensa.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet toimihenkilöistä

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 17.11.2007, 13.3.2014, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Ohje koulutusohjaajista, kilpailuavustajista, kokeesta vastaavista toimitsijoista, tuomareista ja ylituomareista

Kaikkien Suomen Palveluskoiraliiton toimihenkilöiden, joita ovat koulutusohjaajat, kilpailuavustajat, kokeesta vastaavat toimitsijat, tuomarit ja ylituomarit, tulee olla Palveluskoirat-lehden tilaajia. Kaikkia toimihenkilökoulutukseen liittyviä kursseja saavat pitää Palveluskoiraliiton hallituksen nimeämät ylituomarit tai muut henkilöt.

Koulutusohjaaja

Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistykset voivat järjestää koulutusohjaajakursseja. Kurssia on annettava kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kurssin hyväksytysti suorittaneet koulutusohjaajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koulutusohjaajakortin. Kurssille voi osallistua enintään 20 henkilöä.

Vaatimukset koulutusohjaajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan koulutusohjaajaksi sopiva
- on täyttänyt 16 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja saanut 1/A-luokassa hyväksytyn tuloksen

Kilpailuavustaja/maalimies

Palveluskoiraliitto järjestää kilpailuavustajakursseja. Kurssia anotaan kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kilpailuavustajakurssin ja virallisen loppukokeen (korttikoe) hyväksytysti suorittaneet kilpailuavustajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän kilpailuavustajakortin. Säilyttääkseen kilpailuavustajaoikeutensa hyväksytyn kilpailuavustajan tulee suorittaa taidontarkistuskoe joka toinen vuosi.

Vaatimukset kilpailuavustajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan kilpailuavustajaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla saanut hyväksytyn tuloksen suojelukokeessa tai on muutoin osoittanut hallitsevansa erinomaisesti suojelukokeiden koekäytännön

Palveluskoiraliitto hyväksyy myös jäsenjärjestöinä olevien rotujärjestöjen kouluttamat kilpailuavustajat korttikokeeseensa ilman Palveluskoiraliiton järjestämää kilpailuavustajakurssia. Tällaisesta erioikeudesta tulee kuitenkin olla sopimus Palveluskoiraliiton ja kyseisen rotujärjestön välillä. Myös rotujärjestöjen koulutuksen kautta kilpailuavustajapätevyyttä hakevien tulee täyttää yllämainitut kurssivaatimukset. Rotujärjestön antaman koulutuksen tulee olla laadultaan hyväksyttävää. Ainoastaan Palveluskoiraliiton hyväksymät sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät kilpailuavustajat saavat toimia maalimiehinä suojelukoelajeissa.

Koetoimitsija

Kokeesta vastaavan toimitsijan koulutus järjestetään kaksiosaisena. 1-osan järjestää kennelpiiri aluekouluttajansa toimesta. 2-osan järjestää Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistys. 2-osaa on annettava kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan.

Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koetoimitsijakortin. Järjestäjä voi rajoittaa osallistujien määrää.

Vaatimukset koetoimitsijakurssin 2-osaan ovat:

- on ominaisuuksiltaan koetoimitsijaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on suorittanut koetoimitsijakoulutuksen 1-osan
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen

Tuomari/ylituomari

Ainoastaan Palveluskoiraliiton sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät tuomarit saavat toimia palveluskoirakokeiden tuomareina. Palveluskoirakokeen kokeesta vastaavana tuomarina voi toimia joko Kennelliiton hyväksymä ylituomari tai (korkeintaan 10 koiran/yhden lajin kokeet) Palveluskoiraliiton hyväksymä vastaava tuomari.

Ainoastaan Palveluskoiraliitto ja sen jäsenyhdistykset voivat järjestää tuomarikursseja.

Kurssin pito-oikeutta anotaan kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton valvonnassa. Kurssiohjelman laatii Palveluskoiraliitto.

Tuomarikurssin, koearvostelut ja virallisen loppuarvostelun hyväksytysti suorittaneet tuomarikokelaat saavat Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämät palveluskoiratuomarioikeudet ja Kennelliiton myöntämän ylituomaripätevyyden.

Palveluskoirakokeiden tuomareiden ja ylituomareiden tulee osallistua Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen vähintään joka toinen vuosi. Ylituomareiden tulee osallistua Kennelliiton järjestämiin ylituomareiden jatkokoulutuksiin Kennelliiton ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Vaatimukset tuomarikurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan palveluskoiratuomariksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja täyttää tuomaripätevyyteen Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat koevaatimukset
- on ennen kurssin loppuarvosteluun osallistumista suorittanut koetoimitsijakurssit 1 ja 2
- on toiminut kaksi kertaa palveluskoirakokeessa vastaavana koetoimitsijana tai muuten vastuullisessa tehtävässä (yhdistyksen todistus).
- on toiminut koulutusohjaajana tai koulutusmaalimiehenä Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksissä
- on ennen kurssin päättymistä suorittanut Suomen Kennelliiton ylituomariperuskurssin
- suojelutuomarikurssille pyrkivällä tulee olla kilpailuavustajapätevyys tai hänen tulee omata vastaavat tiedot

Kurssille voi osallistua enintään 10 henkilöä. Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykset lähettävät anomukset osallistujista liiton toimistoon.

Valjakkohiihto- ja opastuskoetuomarikoulutus on kuvattu erillisessä tuomarikoulutusohjeessa.

Palveluskoiratuomarikoulutus jakaantuu neljään vaiheeseen:

1. Peruskurssi; osa 1 kaikille, osa 2 FCI:n kansainvälisen tottelevaisuusosan sisältävien lajien tuomariksi pyrkiville
2. Ylituomarikurssit
3. Lajikurssit
4. Koe- ja loppuarvostelu

Vaiheet 2 ja 3 voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä sen jälkeen, kun kokelaalle on myönnetty koearvostelu oikeus peruskurssivaiheen lopuksi.

Koearvostelut on suoritettava virallisissa palveluskoirakokeissa Palveluskoiraliiton hallituksen nimeämille ylituomareille. Loppuarvostelu suoritetaan Palveluskoiraliiton nimeämille henkilöille.

Myönnettyjen toimihenkilöoikeuksien poistaminen

Palveluskoiraliitto voi poistaa myöntämänsä oikeuden henkilöltä, joka toiminnallaan haittaa Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton toimintaa, tai jos hänen toimintansa on muutoin ristiriidassa näiden yhdistysten periaatteiden kanssa. Päätöksen asiasta tekee Palveluskoiraliiton hallitus.

Palveluskoiraliiton hallitus voi lievemmissä tapauksissa antaa määräaikaisen toimintakiellon henkilölle, joka toimii edellä mainitulla tavalla. Palveluskoiraliiton hallituksen velvollisuus on kuulla asianomaista henkilöä ennen oikeuksien poistamista.

Arvostelu-oikeuksien poistaminen

Suomen Palveluskoiraliitto poistaa arvostelu-oikeuden tuomarilta, joka ei ole osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen kahden edellisen vuoden aikana. Arvostelu-oikeudet palautetaan, jos tuomari osallistuu kolmantena vuonna tuomareiden jatkokoulutukseen. Myöhemmin arvostelu-oikeuksien palauttaminen edellyttää, että arvostelukiellossa oleva tuomari suorittaa jatkokoulutuskurssin ja osoittaa pätevyytensä Suomen Palveluskoiraliiton määrittämälle henkilölle. Jos tuomari ei ole osallistunut jatkokoulutuksiin 5 vuoteen, hänen on suoritettava uudelleen tuomarikoulutukseen kuuluvat kurssit. Ylituomarin ollessa kyseessä asia ilmoitetaan Suomen Kennelliiton hallitukselle. Arvostelu-oikeus poistuu myös silloin, jos henkilö laiminlyö Suomen Kennelliiton jäsenmaksun. Tässä tapauksessa arvostelu-oikeus palautuu jäsenmaksun suorittamisen jälkeen.

Kokeesta vastaavan tuomarin tehtävät

- Tutustua ennakolta koejärjestelyihin.
- Pitää tuomareille tuomarineuvottelu.
- Suorittaa kokeiden avaus.
- Vastata koirien tarkastuksista.
- Ratkaista syntyneet erimielisyydet.
- Ratkaista tuomareiden esittämät kilpailukieltoesitykset.
- Varmistaa koetulokset.
- Päättää kokeet.
- Tarkastaa ja varmentaa koepöytäkirja.

Tuomarin tehtävät

- Antaa suullinen ja kirjallinen arvostelu koiran ja ohjaajan työskentelystä.
- Huolehtia, etteivät sivulliset pääse häiritsemään kokeiden suorittamista.
- Ohjata liikkeiden suoritusta.
- Ratkaista keskeytykset.

Kokeen ylitoimitsijan tehtävät

- Perustaa ja kutsua koolle koetoimikunta.
- Huolehtia kokeessa tarvittavista lomakkeista.
- Järjestää sopivat ja koeohjeiden mukaiset koealueet sekä niihin tarvittavat luvat.
- Pitää yhteyttä kokeesta vastaavaan tuomariin ja vastaavaan toimitsijaan (jos ylitoimitsija ei ole vastaava toimitsija).
- Antaa arvosteleville tuomareille ohjeet kokeen aikataulusta.
- Järjestää opastus koealueelle.
- Valvoa, että kokeessa käytettävät välineet ovat sääntöjen mukaisia.
- Valvoa ratamestareiden toimintaa.
- Vastata koetoimiston toiminnasta.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet mestaruuskilpailuista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999, 8.6.2017

Suomen Kennelliiton ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Suomenmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain anomuksesta kilpailujen järjestämisoikeuden jollekin jäsenyhdistyksistään, lajikohtaisesti kesä- ja talvikaudelle erikseen. Mestaruuskilpailujen järjestämisoikeutta on jäsenyhdistyksen anottava Palveluskoiraliiton hallitukselta sen asettamien aikarajojen kuluessa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus mestaruuskilpailuihin on koiralla, joka täyttää Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat osallistumisvaatimukset. Niissä lajeissa, joissa on tottelevaisuusosuus, voidaan mestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin tottelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Joukkuekilpailu

Joukkuekilpailuissa kilpaillaan parhaan palveluskoirayhdistyksen arvosta. Joukkuekilpailuun saavat osallistua Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten joukkueet. Joukkueeseen nimetään ennen kilpailun alkua enintään neljä henkilöä, joista kolmen parhaan kokonaispisteet lasketaan yhteen. Eniten tällä tavalla pisteitä saanut yhdistys voittaa joukkuekilpailun. Valjakkohihtokilpailuiden joukkuekilpailut toteutetaan viestikilpailuina, joiden ohjeet ovat lajiohjeissa.

Mestaruuden jakoperusteet

Mestaruus jaetaan vain niissä lajeissa/sarjoissa, joissa on vähintään 3 osallistujaa.

Kesämestaruuskilpailuissa suomenmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Suomenmestaruuskilpailujen tuomarit

Suomenmestaruuskilpailujen tuomareista ja siitä, suoritetaanko kilpailussa pari- vai yksittäisarvostelu, päättää Palveluskoiraliiton hallitus.

Piirinmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain piirinmestaruuskilpailujen järjestämisoikeuden lajikohtaisesti jollekin jäsenyhdistykselleen, kesä- ja talvikaudelle erikseen. Piirin rajat määräytyvät Suomen Kennelliiton piirirajojen mukaan. Piirinmestaruusarvo jaetaan valjakkohihtokoetta lukuun ottamatta vain lajin korkeimmassa luokassa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla piirin alueella asuvilla ohjaajilla riippumatta heidän edustamistaan yhdistyksistä.

Ohjeet mestaruuskilpailuista

Kilpailussa kilpaillaan henkilökohtaisesta mestaruudesta, ei yhdistysten välisestä paremmuudesta. Niissä lajeissa, joissa on tottelevaisuusosuus, voidaan piirinmestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin tottelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria, kuitenkin vähintään 10, pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Mestaruuden jakoperusteet

Kesämestaruuskilpailussa piirinmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Piirinmestaruuskilpailujen tuomarit

Piirinmestaruuskilpailujen tuomarit valitsee järjestävä yhdistys. Kokeesta vastaavana tuomarina tulee kuitenkin olla ylituomarioikeuden omaava henkilö.

Rotujen mestaruuskilpailut**Yleistä**

Palveluskoiraliiton hallitus myöntää anomuksesta jäseninään oleville rotuyhdistyksille vuosittain yhden rodun mestaruuskilpailut ja yhden karsintakilpailut koelajeittain.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla rotuyhdistyksen asettamat osallistumisvaatimukset täyttävillä.

Mestaruuden jakoperusteet

Rotuyhdistykset määräävät itse mestaruuden jakoperusteet.

Rotumestaruuskilpailujen tuomarit

Rotumestaruuskilpailujen tuomarit valitsee rotujärjestö. Kokeen tuomareiden tulee täyttää palveluskoirakoesäntöjen vaatimukset.

Käyttäytymiskoe sisältäen liikenteeseen suhtautumisen BH

Kokeeseen voivat osallistua kaikki koiranohjaajat, jotka esittävät todistuksen siitä, että ovat jo aiemmin suorittaneet hyväksytysti maaorganisaation määräysten mukaisesti järjestetyn teoriakokeen, tai virallisen todistuksen teoriaosaamisestaan. Kokeeseen saavat osallistua kaikenrotuiset ja -kokoiset koirat. Maaorganisaatiot määrittävät osallistumisoikeuden alaikärajan, jonka on kuitenkin oltava vähintään 12 kuukautta.

Yllä oleva vaatimus ei ole voimassa Suomessa. Suomessa BH-kokeen alaikäraja on 12 kk.

Juoksuiset nartut saavat osallistua käyttäytymiskokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistujista ja ne suorittavat tottelevaisuusosuuden viimeisenä.

Käyttäytymiskokeeseen tulee osallistua vähintään kaksi koiranohjaajaa, jotta koe voidaan järjestää. Ohjaaja voi kokeessa ohjata korkeintaan kahta koira, jos se kokeen järjestelyjen kannalta on mahdollista.

Luoksepäästävyyden tarkastus

Ennen kuin käyttäytymiskokeeseen ilmoitetut koirat voivat osallistua itse kokeeseen, on niiden luoksepäästävyys tarkastettava. Tatuoinnin ja/tai tunnistussirun tarkastus on osa testiä. Koirat, joilla ei ole tunnistusmerkintää, eivät saa osallistua kokeeseen. Luoksepäästävyyden arvostelua jatketaan koko kokeen ajan. Koirat, jotka eivät läpäise luoksepäästävyyden tarkastusta, eivät saa jatkaa koetta.

Koira, joka ei saavuta vaadittua 70 % pisteistä osassa A ("käyttäytymiskoe koulutuskentällä"), ei saa osallistua osaan B ("liikenteeseen suhtautuminen"). Kokeen päättyessä tuomari ei anna pistemäärää, vaan pelkästään arvostelun muodossa "hyväksytty" tai "ei hyväksytty" ja arvosanan. Koira läpäisee kokeen, kun se saavuttaa 70 % maksimipistemäärästä osassa A ja osassa B tuomari arvioi kaikki suoritukset riittäviksi. Tuomari voi kuitenkin järjestäjän pyynnöstä sijoittaa osallistujat paremmuusjärjestykseen palkintojenjakoa varten. Käyttäytymiskokeen suoritus on vaatimus kaikkiin muihin tämän koeohjeen mukaisiin kokeisiin. Epäonnistuneen kokeen uusimisella ei ole karenssiaikaa, mutta samassa kokeessa (kaksipäiväiset kokeet) kokeen voi suorittaa vain kerran. Kaikki koetulokset merkitään kokeesta annettavaan todistukseen riippumatta siitä, läpäiseekö koira kokeen vai ei.

Kokeen kuvaus: Käyttäytymiskoe sisältäen liikenteeseen suhtautumisen

Käyttäytymiskoe koulutuskentällä. Kokonaispistemäärä 60

Kytkeä seuraaminen	15 pistettä
Vapaana seuraaminen	15 pistettä
Istumisliike	10 pistettä
Maahanmeno ja luoksetulo	10 pistettä
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä

Ilmoittautuminen

Ohjaaja ilmoittautuu koiransa kanssa tuomarille, joka tervehtii ohjaajaa. Ilmoittautuminen tehdään koira kytkeä.

Liikesuorituksen aloitus ja lopetus

Tuomari antaa jokaiseen liikesuoritukseen aloitusluvan. Suorituksen muut osat, kuten käännökset, pysähdykset, käyntinopeuden muutokset jne. ohjaaja tekee ilman tuomarin ohjeita. Jos koiranohjaaja unohtaa jonkun liikesuorituksen kokonaan, tuomarin tulee kehottaa ohjaajaa suorittamaan liike. Tästä ei seuraa pistevähennystä. Jos liikesuorituksesta jää suorittamatta joku liikesuorituksen osa, tämä vaikuttaa arvosanaan.

Perusasento

Jokainen liikesuoritus alkaa ja päättyy koira perusasennossa. Perusasennon saa ennen jokaista liikesuoritusta ottaa vain kerran eteenpäin liikkuen. Koiran on perusasennossa istuttava ohjaajan vasemmalla sivulla suorassa asennossa, ohjaajaa kohti tarkkaavaisena, lapa ohjaajan vasemman polven tasolla. Ohjaaja ei saa perusasennossa seisoa haarasennossa ja ohjaajan kummankin käsivarren on oltava rennosti vartalon sivulla.

Valmisteleva osa

Perusasennosta lähdetään valmistelemaan osaan liikesuorituksissa "liikkeestä istuminen" sekä "maahanmeno ja luoksetulo". Valmistelevan osan pituus ennen liikkeen suoritusta varten annettavaa käskyä on vähintään 10 ja enintään 15 askelta.

Koiran luo palaaminen

Liikesuorituksissa, joissa ohjaaja palaa koiran luo, ohjaaja voi joko mennä suoraan koiran viereen tai kiertää koiran takaa.

Luoksetulo / eteen istuminen / perusasentoon siirtyminen

Luoksetulossa voidaan käskysanan "tänne" sijasta käyttää myös koiran nimeä. Koiran nimen sanominen yhdessä käskysanan kanssa katsotaan kaksoiskäskyksi. Koiran tulee tulla ohjaajan luokse iloisesti, määrätietoisesti ja suoraan ja istua tiiviisti ja suoraan ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä suoraan loppuperusasentoon. Koira voi siirtyä perusasentoon joko ohjaajan takaa kiertäen tai ohjaajan edessä kääntymällä.

Koiran kiittäminen

Koiran kiittäminen on sallittu kunkin liikesuorituksen jälkeen vain perusasennossa. Jos asento on samalla seuraavan liikesuorituksen alkuperusasento, on kiittämisen ja uuden liikesuorituksen aloittamisen välillä pidettävä 3 sekunnin tauko.

Asentovirheet

Teknisissä liikesuorituksissa (istuminen, maahanmeno) virheasento aiheuttaa 50 % pistevähennyksen muiden mahdollisten virheiden lisäksi.

Liikesuoritusten kuvaus

Kytkeytyä seuraaminen – vapaana seuraaminen:

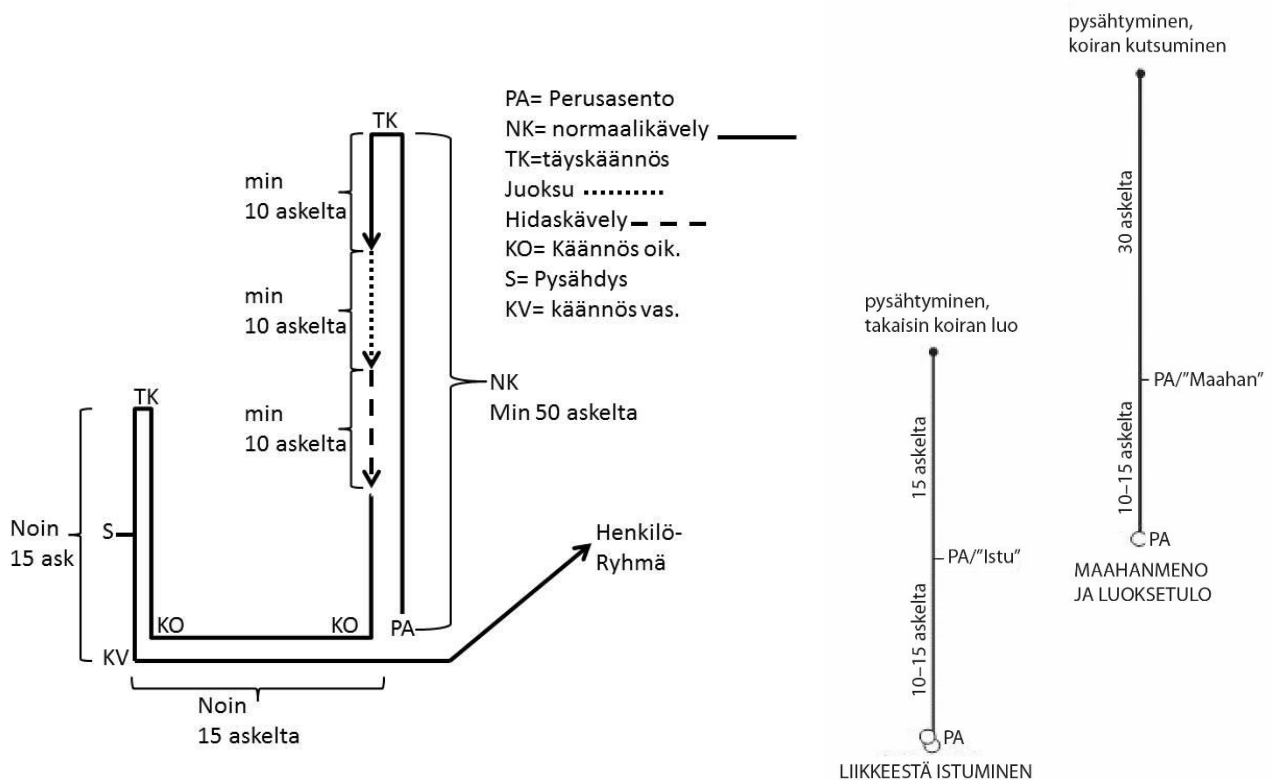
Koiran tulee perusasennosta käskyllä "seuraa" seurata ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja keskittyneesti ohjaajan vasemmalla puolella lapa ohjaajan polven tasolla. Koirakon tulee ottaa aloitusperusasento viimeistään silloin, kun toinen koirakko on valmiina perusasennossa liikesuoritusta "paikallaolo häiriön alaisena" varten.

Ohjaajan on suoritettava täyskäännökset vasemmalle kääntyen. Koira voi suorittaa täyskäännöksen joko kääntyen oikealle ja kiertäen ohjaajan takaa tai kääntyen vasemmalle ohjaajan polven tasolla pysyen. Juoksuosuuden ja hitaan kävelyn on erotuttava selvästi normaalista käyntinopeudesta. Siirtymisen nopeudesta toiseen tulee tapahtua ilman väliaskelia.

Toisen täyskäännöksen jälkeen ohjaajan tulee suorittaa pysähdys. Koiran on ohjaajan pysähtyessä istuttava heti ilman käskyä.

Kytkeytyä seuraamisessa koirakko kulkee liikkuvan henkilöryhmän läpi. Ohjaajan ja koiran tulee ryhmässä kiertää yhden henkilön ympäri oikealta ja yhden henkilön ympäri vasemmalta (esim. kahdeksikkona) sekä pysähtyä ryhmässä vähintään kerran yhden henkilön lähellä. Tuomari voi määrätä ohjaajan ja koiran uudelleen ryhmään. Tuomarin merkistä ohjaaja ja koira poistuvat ryhmästä ja ottavat perusasennon ennen vapaana seuraamisen aloittamista. Koiran kiittäminen on ryhmästä poistumisen jälkeen sallittu vasta perusasennossa.

Seuraamiskaavio:

Suoritus

Ohjaaja kulkee kytkettynä seuraavan koiransa kanssa tuomarin luo, ottaa koiran perusasentoon ja esittelee itsensä. Tuomarin annettua luvan ohjaaja siirtyy kytkettynä seuraavan koiransa kanssa aloituspaikkaan perusasentoon. Liikkeen suoritus aloitetaan tuomarin luvalla. Koiran tulee suorasta, rauhallisesta ja tarkkaavaisesta perusasennosta käskyllä "seuraa" seurata ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti, suorana ja nopeasti, ohjaajan vasemmalla puolella, lapa koko ajan ohjaajan polven tasolla ja ohjaajan pysähtyessä ilman käskyä istua nopeasti ja suorassa asennossa. Kytkettynä seuraamisen aluksi ohjaaja ja koira kulkevat pysähtymättä 50 askelta suoraan eteenpäin. Ohjaaja tekee täyskäännöksen ja kuljettuaan 10–15 askelta suorittaa käskyllä "seuraa" juoksuosuuden ja hitaan kävelyn osuuden (kumpaakin 10–15 askelta). Siirtymisen juoksusta hitaaseen käyntiin on tapahduttava ilman väliaskeleita. Loppuperusasento otetaan samassa kohdassa kuin alkuperusasento. Ohjaajan ja koiran tulee ryhmässä kiertää yhden henkilön ympäri oikealta ja yhden henkilön ympäri vasemmalta sekä pysähtyä ryhmässä vähintään kerran. Täyskäännöksen suorituksessa on kaksi vaihtoehtoa, mutta koiran on koko kokeen ajan suoritettava täyskäännös samalla tavalla.

Kytettynä seuraaminen suoritetaan asianomaisen kaavion mukaan. Vapaana seuraamisessa koirakko kulkee pysähtymättä 50 askelta suoraan eteenpäin, tekee täyskäännöksen ja 10–15 askelen jälkeen ohjaaja siirtyy ensin juoksuun ja 10–15 juoksuaskeleen jälkeen ilman väliaskelia siirtyy hitaaseen käyntiin ja taas 10–15 askeleen jälkeen siirtyy takaisin normaaliin käyntiin. Liike loppuu loppuperusasentoon.

Arvostelu

Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen, hidas tai viivyttävä istuminen, lisäkäsky, vartaloavut, perusasennon virheet, tarkkaamattomuus, suorituksen puutteellinen iloisuus/työskentelyhalu sekä koiran paineistuneisuus ja stressi. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Liikkeestä istuminen

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, istuminen. 50 % pisteistä.

2. osa: Ohjaajan poistuminen koiran luota ja palaaminen koiran luo, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

10–15 askeleen valmistelevan osan jälkeen koiran tulee käskyllä "istu" istua nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja muuttaa kulkuaan tai katsoo taakseen. Koiran tulee istua paikallaan rauhallisesti ja tarkkaavaisena ohjaajaa kohti. Ohjaaja siirtyy koirasta 15 askeleen päähän kaikissa koeluokissa. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiran luo.

Vaihtoehtoisesti ohjaaja saa valmistelevan osan jälkeen pysähtyä ja antaa "istu"-käskyn ennen siirtymistään pois koiran luota.

Arvostelu

Hidas istuminen, rauhaton ja tarkkaamaton paikallaan istuminen alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira menee maahan tai jää seisomaan istumisen sijaan, vähennetään lisäksi -5 pistettä.

Maahanmeno ja luoksetulo

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, maahanmeno. 50 % pisteistä.

2. osa: Luoksetulo, eteen istuminen, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

10–15 askeleen valmisteleva osuus tehdään kävelynopeudella. Koiran tulee käskyllä "maahan" mennä maahan nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja muuttaa kulkuaan tai katsoo taakseen. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa kävelyä vielä 30 askelta, ja kääntyy koiraan kohti. Koiran tulee luoksetulokäskyyn asti maata paikallaan rauhallisesti ja ohjaajaa kohti tarkkaavaisena. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen käyttäen käskyä "tänne" tai koiran nimeä. Koiran tulee tulla ohjaajan luokse iloisesti, määrätietoisesti ja suoraan ja istua tiiviisti ja suoraan ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä suoraan loppuperusasentoon.

Vaihtoehtoisesti ohjaaja saa valmistelevan osan jälkeen pysähtyä ja antaa "maahan"-käskyn ennen siirtymistään pois koiran luota. (Ohjaajan on huomioitava aikajaksotus.)

Arvostelu

Hidas maahanmeno, rauhattomuus ja tarkkaamattomuus makuullaolon aikana, koiran luoksetulo ei ole määrätietoinen, ohjaajan avut, kuten esim. haara-asento. Nämä virheet alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai jää seisomaan, liikesuorituksen kokonaispisteistä vähennetään lisäksi 50 %.

Jos koira ei suorita luoksetuloa toisellakaan lisäkäskyllä, liikesuoritus arvostellaan puutteellisenä (0 p.). Ohjaajan on silloin haettava koira, minkä jälkeen hän voi jatkaa koesuoritusta.

Paikallaolo häiriön alaisena

Liike "paikallaolo häiriön alaisena" suoritetaan toisen koiran suorittaessa muut liikkeet. Ohjaaja kääntää koiransa perusasennosta maahan tuomarin osoittamaan paikkaan käskyllä "maahan". Sen jälkeen ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä vähintään 30 askeleen päähän koirasta koiran näkyviin (ohjaajan selkä koiraan päin).

Koiran tulee maata rauhallisesti paikallaan ilman ohjaajan vaikutusta toisen koiran suorittaessa muita liikkeitä.

Arvostelu

Virheet perusasunnoissa, rauhaton käytös, ohjaajan avut, ennakoiva nousu seisomaan tai istumaan, pois paikalta siirtyminen alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, seuraa korkeintaan 3 pisteen vähennys.

Liikenteeseen suhtautuminen

Yleistä

Seuraavat liikkeet on suoritettava koulutuskentän ulkopuolella sopivalla taajama-alueella. Tuomari määrittää yhdessä vastaavan toimitsijan kanssa missä paikoissa ja miten liikkeet suoritetaan yleisillä paikoilla (kadut, tiet ja aukiot). Koe ei saa häiritä yleistä liikennettä. Osan B läpiviemiseen kuluu sen luonteen vuoksi runsaasti aikaa.

Suoritusvaatimuksia ei saa lieventää niin, että jos koiria on runsaasti, ne arvostellaan vain ylimalkaisesti. Osan B yksittäisistä liikkeistä ei anneta pisteitä. Kokeen tämän osan läpäisemiseen vaikuttaa koiran liikenteeseen/ihmisiin suhtautumisesta saatava yleisvaikutelma. Liikkeiden kuvaukset ovat ohjeellisia ja tuomari voi mukauttaa liikkeitä

paikallisten olosuhteiden mukaan. Tuomarilla on epäselvissä arvostelutapauksissa oikeus suorittaa liikkeit koiralla uudelleen tai muuntaa liikkeiden suoritustapaa.

Kokeen kulku

(Seuraavat liikekuvaukset ovat vähimmäisvaatimuksia, joita maaorganisaatiot voivat laajentaa)

Suomessa noudatetaan näitä vähimmäisvaatimuksia.

Suhtautuminen henkilöryhmään

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee koira kytkettynä kadun jalankulkuun varatulla osalla. Tuomari seuraa ohjaajaa ja koira sopivalla etäisyydellä. Koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti tämän vasemmalla puolella – lapa ohjaajan polven kohdalla – talutin löysänä. Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi jalankulkijoihin ja ajoneuvoihin. Tämän liikkeen aikana ohjaajan edestä poikittain koiranohjaajan kulkusuuntaan nähden juoksee henkilö (sovittu henkilö). Koiran tulee suhtautua henkilöön neutraalisti ja välinpitämättömästi. Tämän jälkeen ohjaaja ja koira kulkevat väljästi seisovan, vähintään 6 henkilöstä koostuvan ryhmän läpi. Yksi ryhmän henkilöistä puhuttelee ja kättelee ohjaajaa. Koiran tulee ohjaajan komennolla istua tai mennä maahan ohjaajan viereen ja pysyä rauhallisena lyhyen keskustelun ajan.

Suhtautuminen polkupyöräilijöihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa tietä pitkin, jolloin takaa tuleva pyöräilijä ohittaa ohjaajan antaen samalla äänimerkin pyörän kellolla. Pyöräilijä jatkaa kauemmaksi eteenpäin, kääntyy ja palaa ohjaajaa ja koira vastaan, antaen jälleen äänimerkin. Ohitus tapahtuu siten, että koira on ohjaajan ja pyöräilijän välissä. Koiran tulee suhtautua pyöräilijään välinpitämättömästi.

Suhtautuminen autoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa usean pysäköidyn auton ohi. Ohjaajan ohittaessa autot yksi autoista käynnistetään. Ohjaajan ollessa toisen auton kohdalla sen ovi lyödään kiinni. Ohjaajan ja koiran jatkaessa matkaansa heidän viereensä pysähtyy auto. Auton ikkuna avataan ja ohjaajalta kysytään jotain tietoa. Koiran tulee tällöin ohjaajan käskystä istua tai mennä maahan. Koiran tulee suhtautua rauhallisesti ja välinpitämättömästi autoihin ja liikenteen meluun.

Suhtautuminen lenkkeilijöihin tai rullaluistelijoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa rauhallista tietä pitkin. Vähintään kaksi lenkkeilijää ohittaa ohjaajan ja koiran vauhtiaan muuttamatta. Kun lenkkeilijät ovat poistuneet, kaksi uutta lenkkeilijää tulee ohjaajaa ja koira vastaan ja juoksee näiden ohi vauhtiaan muuttamatta. Koiran ei tarvitse seurata ohjaajaa tiivistä, mutta se ei saa kuitenkaan häiritä takaa ohittavia tai vastaantulevia henkilöitä. Ohjaaja saa kommentaa koiran istumaan tai maahan lenkkeilijöiden kohtaamisen ajaksi. Lenkkeilijöiden sijasta ohjaajan ja koiran voi kumpaankin suuntaan ohittaa yksi tai kaksi rullaluistelijaa.

Suhtautuminen muihin koiriin

Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi ohitettavaan ja vastaantulevaan, ohjaajansa kanssa liikkuvaan toiseen koiraan. Ohjaaja saa toistaa ”seuraa”-käskyn tai kommentaa koiran kohtaamisen ajaksi istumaan tai maahan.

Liikenteen keskelle hetkellisesti yksin kytkettynä jätetyn koiran käyttäytyminen, suhtautuminen eläimiin

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa kohtuullisen vilkkaan kadun jalankulkijoille varatulla osalla. Jonkun matkan kuljettuaan ohjaaja pysähtyy tuomarin merkistä ja kiinnittää koiran taluttimen aitaan, seinärenkaaseen tai vastaavaan. Ohjaaja poistuu näkyvistä johonkin myymälään tai jonkun muun rakennuksen sisäänkäyntiin. Koira saa seisoa, istua tai maata. Ohjaajan ollessa poissa joku henkilö (sovittu henkilö) kulkee kytketyn koiran kanssa koetta suorittavan koiran ohi, sivusuunnassa noin 5 askeleen etäisyydellä. Yksin jätetyn koiran tulee pysyä rauhallisena ohjaajan poissaolon ajan. Se ei saa reagoida ohittavaan koiraan (joka ei saa olla haukkuva tyyppiä) aggressiivisesti (voimakas vetäminen hihnassa ja jatkuva haukkuminen). Tuomarin merkistä ohjaaja noutaa koiran. Huom: Kokeesta vastaava tuomari voi päättää, suorittaako jokainen koira kaikki liikkeet peräjälkeen niille varatuilla paikoilla, vai suorittavatko kaikki koirat kullakin paikalla suoritettavat liikkeet, minkä jälkeen kaikki siirtyvät seuraavalle suorituspaikalle.

KANSALLINEN PELASTUSKOIRAKOE OHJE

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 14.6.2017

Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymä 14.9.2017

Ohje tulee voimaan 1.1.2018.

Pelastuskoirakoe muodostuu

- hallittavuusosuudesta
 - hallittu liikkuminen
 - paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus
 - irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon
- jälkiosuudesta
 - jäljen etsintä
 - jäljen ajo ja esineet
- henkilöetsintäosuudesta
 - koiran ohjattavuus
 - ohjaajan käyttäytyminen
 - henkilön ilmaisu

Pelastuskoirakokeen tarkoitus

Valtaosa Suomessa tehtävistä pelastuskoiraetsinnöistä on **maastoetsintöjä**. Näiden etsintöjen tueksi tarvitaan usein myös vapaaehtoisten etsijöiden apua.

Etsinnät ovat aina poliisijohtoisia. Etsintäjohtajan luottamus koiralla tapahtuvaan etsintään saadaan vain sillä, että etsintöihin käytettävien vapaaehtoiskoiraakoiden koulutustaso tunnustetaan korkeaksi. Luotettavuus osoitetaan sekä koirien että ohjaajien korkealla osaamistasolla ja motivaatiolla.

Pelastuskoirakoe tukee pelastuskoirien koulutusta ja toimii osaltaan koirien ja niiden ohjaajien koulutustason mittaajana sekä osoittaa koulutuksen tason. Viranomaiset asettavat vaatimukset koiran ilma- ja maavainutyöskentelyn sekä ohjaajan osaamisen tasolle. Pelastuskoirakoe vastaa näihin vaatimuksiin.

Kaikki Palveluskoiraliiton kautta VIRTAtarkastukseen tähtäävät koirakot suorittavat tämän kokeen ennen tarkastukseen osallistumista. Koetulokset on voimassa kaksi vuotta suorituspäivästä laskien.

VIRTAtarkastus on tapahtuma, jossa tehtävään erikseen koulutetut tarkastajat ja poliisiviranomainen yhdessä arvioivat työnäytön tavan koiran ja sen ohjaajan pätevyyden etsintätehtävässä. Vain tämän tarkastuksen hyväksytysti suorittaneet koirakot voivat poliisihallituksen ohjeen mukaan osallistua poliisijohtoisiin etsintöihin.

Kokeissa noudatetaan palveluskoirakokeiden koesääntöä. Sääntöihin liittyviä koeohjeita noudatetaan muissa kuin tässä ohjeessa erikseen mainituin osin.

Koe voidaan rajoittaa sen rakenteen ja suoritustavan vuoksi, yleisestä rajoitusohjeesta poiketen, enintään kolmelle koiralle.

Koetasot

Kokeessa ei ole varsinaisia koeluokkia, vaan jälki- ja henkilöhakuosuuksissa on kummassakin kaksi eri tasoa, A-taso, joka on helpompi ja B-taso, joka on vaativampi. Koe voidaan anoa järjestettäväksi kahdella eri tavalla, joko A/B- tai B/A-kokeena. Kumpi tahansa riittää hyväksytysti suoritettuna VIRTAtarkastukseen osallistumiseen.

Kaikkien kokeiden järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua eettisesti hyväksyttäviin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset.

Hyväksytty suoritus ja koulutustunnus

Koulutustunnuksen saamiseen vaaditaan 70 % kokeen kokonaispistemäärästä (300 p.) ja hyväksytty tulos (70 %) kustakin osuudesta. Tämä on myös hyväksytyn suorituksen vaatimustaso. Koulutustunnuksena käytetään lyhennettä PEKO-T (pelastuskoirien tasokoe).

Osallistumisoikeus ja ikärajat

Pelastuskoirakokeisiin saavat osallistua kaikki tunnistusmerkityt koirat rodusta tai koosta riippumatta.

Koepäivänä koiran täytyy olla täyttänyt 14 kk. Koiran täytettyä kymmenen vuotta koiralta vaaditaan eläinlääkärin todistus osallistumiskelpoisuudesta kokeeseen. Todistus on voimassa yhden vuoden sen antamispäivästä laskien. Ennen osallistumistaan pelastuskoirakokeeseen koiran on suoritettava käyttäytymiskoe (BH) hyväksytysti.

Kiimaiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista, ja ne suorittavat kokeen viimeisenä. Kiimaiset nartut eivät osallistu arvontaan.

Kokeen luonne vaatii ohjaajalta kykyä liikkua maastossa, joten se asettaa ohjaajalle vaatimuksen hyvästä fyysisestä suorituskyyvystä. Jos ohjaaja ei kykene liikkumaan maastossa koeohjeen edellyttämällä tavalla, koesuoritus keskeytetään.

Kokeen rakenne

Pelastuskoirakoe muodostuu kolmesta eri osasuorituksesta:

1. hallittavuus
2. jälkiosuus
3. hakuosuus

Sekä jälki- että hakuosuudessa on kaksi tasoa, A ja B. Näistä tasoista A-taso on helpompi ja B-taso vaativampi. Kansallinen pelastuskoirakoe voidaan järjestää joko haku-A + jälki-B -kokeena tai haku-B + jälki-A -kokeena.

	Taso A	Taso B	Huom!
1. Hallittavuus	Aina 3 osaliikettä (1. hallittu liikkuminen, 2. paikallaolo, 3. irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon)		
2. Jälkiosuus			
Pituus	800 m	1500 m	B-tasolla jäljen ylittää yksi harhajälki noin 90 asteen kulmassa
Kulmat	3–4	5–6, joista yksi terävä	
Ikä	1 h 30 min	2 h 30 min	
Esineet	4 kpl + loppuesine	5 kpl + loppuesine	
Jäljestämisaika	30 min	40 min	
3. Hakuosuus			
Alueen koko	noin 20 000 m ²	noin 30 000 m ²	A-tasolla tulee etsittävä henkilö sijoittaa siten, että koiran käyttäytyminen hänen luonaan voidaan arvioida. B-tasolla yhden henkilön sijoittelu täytyy tehdä samoin.
Etsintäaika	20 min	30 min	
Etsittävät henkilöt	1 henkilö	2–3 henkilöä	

Koe on pyrittävä järjestämään niin, että jokainen koira siirtyy heti jälkiosuuden jälkeen hakutyöskentelyyn. Koejärjestelyjen niin vaatiessa voidaan siirtymä kuitenkin sallia, mutta hakusuoritus on kuitenkin tehtävä mahdollisimman pian jälkiosuuden jälkeen. Hakualue voi olla jokaiselle erikseen tai niin, että samaa aluetta käytetään useammalle tai kaikille koirille.

Jos kokeen arvostelee yksi tuomari, suorittaa koirakko aina kummankin maasto-osan peräkkäin, ja vasta tämän jälkeen seuraava koira siirtyy suoritustuohon. Jos kokeen arvostelee useampi tuomari, maasto-osiot voidaan jakaa

niin, että toinen tuomari arvostelee hallittavuuden ja jälkiosuuden, ja toinen tuomari hakuosuuden. Hallintaosuuden suorituspaikka ja -tapa voi olla koirakohtainen.

Yleisiä määräyksiä koesuoritukseen

Koira voidaan sulkea kokeesta, sen suoritus voidaan keskeyttää tai hylätä, tai ohjaaja voi luopua kokeesta.

- **Sulkeminen kokeesta** = koira ei voi osallistua kokeeseen, sulkeminen siis tehdään ennen kuin koira on aloittanut koesuorituksensa.
- **Keskeyttäminen** = koiran suoritus keskeytetään tuomarin toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan. Jotta koira voi jatkaa seuraavassa koeosassa, arvosanan on kuitenkin oltava vähintään tyydyttävä.
- **Hylkääminen** = koiran suoritus hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä kokeessa saavuttamansa tulokset eikä voi jatkaa koetta.
- **Luopuminen** = koiran suoritus keskeytetään ohjaajan toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan, mutta koira ei voi jatkaa koetta.

Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten anomuksesta haluttuna aikana, ei kuitenkaan sellaisissa olosuhteissa, missä kokeen luonne tai sen arvostelumahdollisuudet muuttuvat merkittävästi (esim. jälkiosuus/lumi).

Koiraa saa kokeessa ohjata yksi ohjaaja. Ohjaaja voi osallistua kokeeseen myös toisella koiralla, mikäli koejärjestelyt antavat siihen mahdollisuuden.

Ohjaajalla saa kokeessa olla apuohjaaja, jonka tehtävänä on käyttää paikannuslaitetta ja sen avulla auttaa koiranohjaajaa paikannuksessa sekä pysymään tehdyssä etsintäsuunnitelmassa. Apuohjaaja ei osallistu muulla tavalla koiran ohjaamiseen tai maalihenkilöiden etsintään. Apuohjaaja kulkee koko kokeen ajan ohjaajan välittömässä läheisyydessä. Sama henkilö voi toimia useamman koiran apuohjaajana, jos koejärjestelyt sen mahdollistavat.

Hakuosuudessa ohjaaja piirtää hänelle annettuun karttaan etsintäsuunnitelman. Ohjaajan laadittua etsintäsuunnitelman hän hyväksyttää sen tuomarilla. Ohjaaja selvittää suunnitelman myös apuohjaajalle. Apuohjaaja ei saa osallistua koiran ohjaamiseen tai maalihenkilöiden etsintään.

Ohjaajan tulee toteuttaa tuomarin hyväksymää etsintäsuunnitelmaa. Jos ohjaaja muuttaa etsintäsuunnitelmaa kesken etsinnän, on muutokselle oltava perustelu ja siitä on ilmoitettava tuomarille. Tuomarin tulee hyväksyä suunnitelman muutokset, ellei niissä esiinny ilmeistä vaaraa tai epäjohtonmukaisuutta.

Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan tekemänsä etsintäsuunnitelman tai tuomarin siihen hyväksymien muutosten mukaan.

Kokeessa käytettyjen käskyjen tulee olla lyhyitä ja niiden käyttö on vapaa, ellei liikkeen suoritusohjeissa toisin sanota. Koiran nimen saa liittää käskyyn. Ohjaaja ei kuitenkaan saa käskyillä vaikuttaa koiran ilmaisuun. Koiran liiallinen painostaminen johtaa kokeen keskeyttämiseen.

Koiran on oltava kokeen aikana välittömästi kytkettävissä, joten ohjaajalla on oltava koko kokeen ajan talutin mukanaan.

Koesuorituksen aikana koiralla tulee olla seuraavat varusteet:

- kaulapanta (Huom! Jos koiralla on riittävän tukevat valjaat ja niissä kohta, johon talutin voidaan vaivatta kytkeä, ei koiralla tarvitse olla kaulapantaa)
- tunnusvaljaat

Valjaissa tulee olla PK-tunnus, VAPEPA-tunnus tai vastaava ns. viranomaistunnus. Valjaina voidaan käyttää kaikkia sellaisia valjaita, jotka täyttävät Palveluskoiraliiton niille asettamat vaatimukset ja jotka ovat rakenteeltaan sellaiset, että niistä ei aiheudu koiralle vaaraa. Tuomari tarkastaa ja hyväksyy valjaat ilmoittautumisen yhteydessä.

Seuraavat välineet/avut ovat työskentelyn aikana sallittuja:

- pilli ja/tai viheltäminen
- valot ja/tai kulkuset. Sallittuja ovat normaaliksi katsotut varusteet, jotka tuomari hyväksyy
- vettä ja sieni (sienellä ohjaaja voi pyyhkiä koiran kirsua)
- ilmaisurulla. Ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi omaehtoisesti ilman ohjaajan avustusta pudottaa sen käskystä pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä
- ohjaajalla ja/tai apuohjaajalla GPS-laite tai vastaava karttasovellus

Koiran käyttäytymisen tarkkailu

Tuomari tarkkailee koiran käyttäytymistä ja suorituskyyä ennen varsinaisen koesuorituksen alkamista ja kokeen aikana. Tuomari on velvollinen sulkemaan aggressiivisen tai suorituskyyttömän koiran kokeesta ja merkitsemään syyn kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

Luonteen tarkkailussa selvitetään

- a) koiran varmuus häiriötekijöiden aikana (välinpitämättömyys melua kohtaan yms).
- b) koiran varmuus vieraita henkilöitä kohtaan
- c) kyky kestää räsitus vaikeutuneissa olosuhteissa, kuten pitkäkestoinen työ, erilaiset sääolosuhteet, hajuain räsitukset jne.
- d) äänikestävyys, heikkohermoisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, yliterävyys ja siihen liittyvä pelko ja muu vastaava käyttäytyminen
- e) ohjattavuuden riittävyys eri tilanteissa.

Arvostelu

Koetta saavat arvostella ainoastaan Palveluskoiraliiton tähän koemuotoon kouluttamat ja pätevöimät pelastuskoiratuomarit, joilla on sekä jälki- että hakuosuuden koulutus aikaisemmista pelastuskoirakokeista tai koeohjelmukseen liittyvä täydennyskoulutus. Arvosteltavat osat voi jakaa useammalle tuomarille niin, että toinen tuomari arvostelee hallittavuuden ja ensimmäisen maasto-osuuden ja toinen tuomari jälkimmäisen maasto-osuuden.

Suoritukset arvostellaan arvosanoin, joiden täytyy vastata koiran tekemää suoritusta. Lopputuloksena ilmoitetaan, onko koe hyväksytty vai ei hyväksytty sekä suorituksen kokonaisarvosana ja siitä seuraavat pisteet.

Jos koira kokeen aikana karkaa ohjaajalta tai suoritustaikalta eikä palaa takaisin kolmannellakaan käskyllä, koiran koesuoritus hylätään. Jos koiran koesuoritus hylätään, mitään sen osasuorituksia ei arvioida ja koekirjaan sekä koepöytäkirjaan tulee merkintä *hylätty tottelemattomuuden vuoksi*.

Arvosanat:

- Erinomainen = yli 95 % pistemäärästä
- Erittäin hyvä = yli 90 % pistemäärästä
- Hyvä = yli 80 % pistemäärästä
- Tyydyttävä = yli 70 % pistemäärästä
- Puutteellinen = alle 70 % pistemäärästä

Osasuoritusten pisteet

	A-taso	B-taso
Hallittavuus	50 pistettä	
Jälkiosuus	100 pistettä	150 pistettä
Hakuosuus	100 pistettä	150 pistettä
Kokeen kokonaispisteet	300 pistettä	

Arvostelu suoritetaan laatuarvosteluna. Kokonaisarvosanan tulee perustua osista annettuihin yksittäisarvosanoihin. Arvostelu annetaan välittömästi osasuoritusten jälkeen, ja kokeen loppuarvosana muodostuu osasuorituksista saatujen arvosanojen perusteella.

PELASTUSKOIRAKOKEEN KULKU

Luoksepäästävyyden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi, ennen ensimmäistä osasuoritusta, tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyyden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava kokeesta.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyyden arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa kokeen aikana käytöshäiriöitä tai aggressiivisuutta, tuomarilla on velvollisuus keskeyttää tai hylätä sen suoritus. Keskeytys tai hylkääminen ja selvitys siihen johtaneesta syystä merkitään kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

Luoksepäästävyydeltä tarkastuksen suoritus

- Tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä ja tilanteessa, paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
- Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
- Koiran on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
- Tunnistusmerkinnän tarkistaminen on osa luoksepäästävyyden tarkastamista.
- Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arvostelu

- Koiran myönteinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- Vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- Koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on ääniarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hyökkäys).

OSA 1: HALLITTAVUUS

Kokonaispistemäärä	50 p.
1. Hallittu liikkuminen	10 p.
2. Paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus	20 p.
3. Irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon	20 p.

Yleiset ohjeet

Suorituksen alussa koiranohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Ilmoittautumisen jälkeen talutin irrotetaan. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan kysymyskysymyksiä. Kysymysten on kuitenkin oltava lyhyitä. Koiralla tulee olla tunnusvaljaat päällä ja se tulee olla kytkettävissä.

Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Suoritus alkaa perusasennosta. Perusasennossa koira istuu suorassa asennossa ohjaajan vasemmalla puolella, lapa ohjaajan polven kohdalla. Ohjaajalla on oikeus kysyä tuomarilta ohjeita.

Häiriöäänä suoritetaan tuomarin antamien ohjeiden mukaan, paikallaololiikkeen aikana. Koiran on suhtauduttava häiriöön välinpitämättömästi. Koira saa reagoida ääniin, jos se ei aiheuta muuta poikkeavaa käytöstä. Tämä huomioidaan arvostelussa. Mikäli koira osoittaa ääniarkuutta, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi häiriöön

aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen. Arvosanan *erinomainen* voi saada vain häiriöääniin välinpitämättömästi suhtautuva koira.

Suoritusohjeet

1. Hallittu liikkuminen

10 pistettä

Käsky esim. "seuraa".

Ohjaaja kulkee vapaana olevan koiran kanssa tuomarin osoittaman matkan. Kulkeminen suoritetaan koalueen läheisyydessä, tiellä, pellolla tai kentällä. Liikkumiseen sisältyy myös käännoiksi ja pysähdyksiä. Kokonaismatka on n. 200 askelta. Seuraamiseen ei ole mallikaaviota, vaan se voi olla erilainen kokeen koirille.

Koiralle saa antaa seuraamiskäskyn aina liikkeelle lähdetessä. Pysähdyttäessä koira voi istua tai seistä. Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, ohjaajan vasemmalla puolella.

Ohjaaja kulkee koiran kanssa 200 askelta tuomarin antamien ohjeiden mukaan.

Arvostelu

Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen ovat virheitä samoin kuin ohjaajan tarpeeton pysähtyminen tai hidastelu. Jos koira pysähdyttäessä suorittaa istumisen, sen tulee istua välittömästi ohjaajan pysähtyessä. Hidas tai viivyttelevä istuminen ovat virheitä. Lisäkäskyt, vartaloavut, tarkkaamattomuus kaikissa käyntinopeuksissa ja käännoiksissä ja/tai koiran haluttomuus alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Korkeimman arvosanan voi saada vain koira, joka seuraa halukkaasti ilman paineistumista ja on välinpitämätön ympäristön vaikutuksille.

2. Paikallaolo häiriön alaisena ja äänivarmuus

20 pistettä

Käskyt esim. "maahan", "istu".

Hallitun liikkumisen jälkeen ohjaaja jättää koiransa käskyllä tai merkillä odotusasentoon (istumaan tai makaamaan) tuomarin osoittamaan paikkaan. Koiralle saa jättää merkiksi varusteita. Ohjaaja menee noin 10–15 askeleen päähän tuomarin luokse keskustelemaan maasto-osuuden suorittamiseen liittyvistä asioista.

Koiran täytyy pysyä paikallaan ohjaajan siihen millään tavoin vaikuttamatta n. 3 min ajan. Vieras henkilö sivuuttaa koiran tuomarin merkistä noin kahden metrin etäisyydeltä, koiraan mitenkään vaikuttamatta, ja siirtyy ohjaajan ja tuomarin seuraan. Paikallaolon aikana koiran äänivarmuus testataan äänihäiriöllä, tuomarin ohjeiden mukaan. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiransa oikealle puolelle. Jos koiran odotusasento on makuulla, ohjaaja antaa istumiskäskyn.

Arvostelu

Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai koiran ennakoiva ylösnousu ohjaajan palatessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin korkeintaan 2 pistettä. Jos koira on rauhaton, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan virheen suuruuden mukaan. Asennon vaihtaminen alentaa arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin enintään 2 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan muusta kuin äänihäiriön johdosta yli 3 m, liikesuoritus on puutteellinen (0 pistettä).

Koiran on suhtauduttava äänihäiriöön välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa ääniherkkyyttä esimerkiksi siirtymällä pois paikaltaan tai haukkumalla, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi äänihäiriöön aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen.

Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan korkeintaan kaksi arvosanaa.

3. Irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa (sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon) 20 pistettä

Käskyt esim. "seuraa", "eteen", "seis", "seuraa", "eteen", "seis", "tänne".

Tuomarin kehotuksesta ohjaaja kävelee vapaana seuraavan koiran kanssa osoitettuun suuntaan metsäpolkua, sähkölinjaa tai muuta selkeää uraa pitkin. Noin 10–15 askeleen jälkeen koiran tulee käskyn saatuaan irtaantua ohjaajasta suoraan eteen riittävästi (n. 15–30 askelta) ja jatkettava kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti noin 50 askeleen verran.

Ohjaaja huolehtii näköyhteyden säilymisestä koiraan. Irtaantuminen ei tarkoita koiralle vapaata juoksemista, vaan hallittua etenemistä ohjaajan kanssa.

Tuomarin merkistä ohjaaja pysäyttää koiran (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa) ja nopeutta muuttamatta jatkaa kulkuaan koiran luokse. Tämän jälkeen tuomari antaa ohjaajalle luvan jatkaa matkaa samaan kulkusuuntaan. Koiran tulee jälleen noin 10–15 askeleen jälkeen käskystä irtaantua ohjaajasta suoraan eteen n. 15–30 askelta ja jatkettava kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti noin 30 askeleen verran.

Tuomarin merkistä ohjaaja pysähtyy ja pysäyttää koiran käskyllä (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa). Tämän jälkeen, kun koira on selvästi pysähtynyt, ohjaaja kutsuu tuomarin luvalla koiran luokseen. Koiran luoksetulon jälkeistä loppuasentoa ei arvostella. Tämän jälkeen ohjaaja kytkee koiran.

Arvostelu

Liian hidas irtaantuminen ohjaajasta, voimakas sivupoikkeama, liian lyhyt irtaantumismatka, hidasteleva tai ennakoiva pysähtyminen, rauhaton odotus tai vastaantulo ohjaajan tullessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira ei ensimmäisessä pysähdyksessä käskystä pysähdy, vaan jatkaa matkaansa, eikä useammallakaan lisäkäskyllä pysähdy tai jos pysähtymisen jälkeen jatkaa matkaa, on liikkeen arvosana puutteellinen (0 pistettä). Liikettä voidaan kuitenkin jatkaa. Liikkeen lopussa koiran tulee käskyn saatuaan tulla nopeasti ja suoraan ohjaajan luokse. Hidas ja kaartava luoksetulo alentavat arvosanaa virheen suuruuden verran korkeintaan kaksi arvosanaa. Jos koira ei tule ohjaajan luokse toisellakaan lisäkäskyllä, koe hylätään hallitsemattomuuden vuoksi.

Koeosa päättyy ohjaajan ilmoitukseen tehdystä suorituksesta ja tuomarin antamaan arvosteluun.

OSA 2: JÄLKIOSUUS

Pelastusjälkikoe

PEJÄ-A

100 pistettä

Jälkityöskentely

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo ja esineet	80 p.
- jäljen ajo (työskentely) 20 p.	
- esineet yht. 60 p.	

Työskentelyaika on 30 min. Vieraan henkilön tekemä n. 800 m pitkä ja n. 1 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, 3–4 maastoon sopivaa kulmaa, 4 kpl (á 10 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (20 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä johdattimessa.

PEJÄ-B**150 pistettä****Jälkityöskentely**

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo ja esineet	130 p.
- jäljen ajo (työskentely) 20 p.	
- esineet yht. 110 p.	

Työskentelyaika on 40 min. Vieraan henkilön tekemä n. 1500 m pitkä ja n. 2 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, maastoon sopivia kulmia, joista vähintään 1 terävä kulma, 5 kpl (ä 16 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (30 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä johdattimessa.

Jäljen teko

Lähtöalue 50 x 50 m

Lähtöaluetta ei tarvitse välttämättä merkitä, mutta se tulee olla selvästi osoitettavissa riittävistä maastomerkeistä. Jos näitä ei ole, täytyy alueen kulmat merkitä selvästi.

Jäljen tulee kulkea lähtöalueella vähintään kahden ajatellun neljänneksen kautta, ja sen on tultava ulos eri sivulta kuin sisäänmeno. Jälki ei saa tulla ulos siltä sivulta, jolta koira etsintätyöskentelyyn lähetetään. Jälki on tehtävä alueelle niin, että koira ei heti "törmää" siihen.

Koiran tulee aloittaa etsintä lähtöalueen eri sivulta kuin jäljen sisäänmeno. Koska koiran sallitaan ajaa takajälkeä n. 50 m riippumatta etsintäalueen rajasta, tämä tulee huomioida jäljen etsintäaluetta tehtäessä.

Harhajälki (vain B-taso):

Sopivaan paikkaan eri henkilö tekee harhajäljen, jonka aikaero on n. 60 min ja jonka on ylitettävä varsinainen jälki n. 90 asteen kulmassa muistaen, että jäljen alkuosalle sitä ei saa tehdä, sillä koiralle täytyy antaa riittävästi aikaa omaksua ajettava jälki ennen harhajälkeä. Harhajälki saa olla aikaisintaan 300 m aloituksesta ja se on tehtävä viimeistään 200 m ennen viimeistä käyttöesinettä.

Jäljen lopussa oleva viimeinen käyttöesine (reppu, takki tms.) sijoitetaan siten, että se ei näy tarpeettoman aikaisin.

Jäljestä on piirrettävä kaaviokuva, josta ilmenee jäljen lähtö ja jäljen muoto. Jäljentekijä saa käyttää ainoastaan vahvan ominaishajun omaavia käyttöesineitä. Esineen pienin koko on 5 x 6 cm. Esineet eivät saa olla sellaisia, joihin haju tarttuu huonosti tai jotka rikkoutuessaan saattavat vahingoittaa koira (esim. metalli, lasi, kova muovi).

Esineet on merkittävä jäljen numerolla. Esineet eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Jälkeä tehtäessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että jäljen haju ei muutu esineitä jäljelle laitettaessa. Esineitä ei saa laittaa jäljen viereen, vaan ne tulee asettaa aina jäljen päälle. Esineitä ei saa laittaa kulmiin eikä niiden välittömään läheisyyteen (n. 20 m).

Kokeen suoritusohje

Lähtö tapahtuu alueelta, jonka koko on n. 50 x 50 m. Koetuomari antaa lähtöalueen kuvauksen. Jäljen etsintä sisältyy kokonaisaikaan. Ennen jäljelle lähtöä, jäljen ylösottamisen aikana, samoin kuin koko jäljestämisen aikana, on kaikenlaisten pakotteiden käyttö kielletty. Koiranohjaaja seuraa koira n. 10 m päässä koirasta, myös vapaana jäljestettäessä. Tuomari seuraa koirakkoa ensimmäiselle löydetylle esineelle tai ennalta päättämänsä paikkaan asti (ei kuitenkaan löytymättömän esineen kohdalle), jonka jälkeen hän odottaa, kunnes koirakko on edennyt hänestä riittävän kauaksi ja palaa sen jälkeen lähtöalueelle. Koiran löydettyä viimeisen esineen ohjaaja kirjaa ylös löytämisajan. Tämän jälkeen ohjaaja siirtyy ennalta sovittuun paikkaan ja jää odottamaan lisäohjeita, jotka hän saa puhelimitse, muilla viestivälineillä tai ohjeet voi antaa paikalle tuleva henkilö.

Ohjaaja päättää työskentelytavasta etsintäalueella, kuitenkin tuomarin määräämältä aloitussivulta. Etsintätapoja voivat olla esimerkiksi alueen rajojen kiertäminen tai etsiminen alueen sisällä alue-etsintänä. Jäljen etsinnän tulee olla päämäärätietoista ja ohjattua koko työskentelyn ajan.

Koiran ajaessa selvästi väärää jälkeä siitä ilmoitetaan ohjaajalle. Tämä ei alenna arvosanaa.

Koiran sallitaan ajaa takajälkeä n. 50 m riippumatta etsintäalueen rajasta. Koiran ajaessa takajälkeä yli 50 m, ilmoitetaan selkeästi: "takajälki".

Jäljestämisaika sisältää etsintäajan ruudussa sekä jäljestämisen.

Arvostelu

- Hyväksytty suoritus edellyttää, että koirakon on löydettävä vähintään:
 - A-taso: 2 väliesinettä sekä viimeinen käyttöesine
 - B-taso: 3 väliesinettä sekä viimeinen käyttöesine

1. Jäljen etsiminen

20 pistettä

Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen (alkaa ohjaajan aloitettua työskentelyn)
- Koiralta edellytetään aktiivista aloitusta sekä suoritushaluista ja päämäärätietoista vainutyöskentelyä heti aloituksesta alkaen
- Koiralta edellytetään riittävän itsenäistä, mutta kuitenkin ohjattavaa työskentelyä
- Koiralta edellytetään aktiivista, suoritushaluista ja päämäärätietoista vainutyöskentelyä myös jäljen löytymisen jälkeisessä työskentelyssä, jossa näiden lisäksi on kiinnitettävä huomiota jäljen kulkusuunnan pitämiseen

Arvosanat

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomainen suoritushalu, ohjattavuus ja paineettomuus sekä jäljen löytymisen jälkeen myös sen tekninen pito.

Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta myös jäljen pitämisessä tai ei ole täysin ohjattavissa.

Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, takajälki ja hieman isompia ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa.

Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, jäljen ylitys sekä selviä ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa.

Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkaa, on haluton tai ei löydä jälkeä tai hukkaa jäljen löytämättä sitä uudelleen (keskeytys -> 0 pistettä eikä koira voi enää jatkaa koetta).

2. Jäljen ajo ja esineet

A-taso 20 + 80 pistettä

B-taso 20 + 110 pistettä

Arvosteluperusteet:

Työskentely ensimmäiselle esineelle saakka, tai jos koira ei nosta ensimmäistä esinettä, arvostellaan arviolta lähelle sitä (20 pistettä). Tuomarin on arvosteltava koiran työskentelyn innokkuus, varmuus tai epävarmuus, tai huolimattomuus. Jäljestämisnopeus ei vaikuta arvosteluun, kunhan koiran jälkityöskentely on intensiivistä, tasaista ja vakuuttavaa, ja koira näin osoittaa positiivista jäljestämiskäyttäytymistä.

Käyttöesineiden, joiden tulee säilyä tunnistuskelpoisina, löytyminen määrääjassa (A-tasolla 80 ja B-tasolla 110 pistettä).

Hyväksyttyyn tulokseen (tyydyttävä) vaaditaan, että koira löytää A-tasolla 2 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen, ja B-tasolla 3 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen.

OSA 3: HAKUOSUUS

Pelastushakukoe PEHA-A

Alueen koko
Maksimihakuaika
Etsittävät henkilöt

100 pistettä

n. 20 000 m²
20 min
1 henkilö

Pelastushakukoe PEHA-B

Alueen koko
Maksimihakuaika
Etsittävät henkilöt

150 pistettä

n. 30 000 m²
30 min
2–3 henkilöä

Hakutyöskentely	A-taso	B-taso	Huom!
1. Koiran ohjattavuus	30 pistettä	30 pistettä	
2. Ohjaajan käyttäytyminen	30 pistettä	30 pistettä	
3. Henkilön ilmaisu	40 pistettä	90 pistettä - 2 maalimestä: á 45 pistettä - 3 maalimestä: á 30 pistettä	Ohjaajalle ei kerrota etsittävien määrää

Ohjeet kokeen tekoon

Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo). Tarvittaessa joku raja voidaan merkitä kipeillä.

A-tasolla maalihenkilö sijoitetaan siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. B-tasolla yhden maalihenkilön tulee olla sijoitettuna siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. Ennen ensimmäisen koirakon suoritusta etsintäalueella suoritetaan etsintä ”nollakoiran” kanssa. Maalihenkilö(t) viedään etsintäalueelle ennen suorituksen aloittamista niin, ettei koira tai koiranohjaaja näe vientiä.

Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Karttoja tulee olla niin monta, että jokainen ohjaaja saa oman karttansa. Ohjaaja piirtää karttaan etsintäsuunnitelmansa.

Jos samaa aluetta käytetään useammalle koiralle, maalihenkilön/-henkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle erikseen.

Kokeen suoritusohje

Tuomari osoittaa kartalta etsittävän alueen sekä aloituspaikan ja selvittää ohjaajalle muut kokeen kulkuun liittyvät asiat. Ohjaaja saa kaikki tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa.

Tuomarin hyväksyttyä karttaan piirretyn etsintäsuunnitelman hän määrittää maalihenkilöiden paikat ja maalihenkilöt menevät paikoilleen. Näin vältetään tilanteilta, joissa ohjaajan reitti kulkee liian läheltä maalihenkilöitä. Jos ohjaaja etsinnän aikana kuitenkin ”törmää” maalihenkilöön, eikä koira tätä havaitse, tuomari käskee ohjaajaa jatkamaan etsintää, ja arvostelua jatketaan normaalisti. Jos ohjaaja kuitenkin yrittää selvästi ohjata koira maali miehen luokse, koe keskeytetään.

Kokeen aikana koira saa juottaa. Sen sijaan palkitseminen makupaloin tai leluin on kielletty. Koiran kiinniottaminen lukuun ottamatta juottamista ei ole koesuorituksen aikana sallittua.

Ennen kuin hakutyöskentely aloitetaan, koiranohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran käyttämän ilmaisutavan. Koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla.

Mikäli henkilön ilmaisu tapahtuu haukkumalla, täytyy koiran pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle. Haukkunnan tulee olla sellaista, että ohjaaja pystyy sen perusteella vaivatta hahmottamaan koiran sijainnin.

Mikäli koira ilmaisee rullalla, ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti pudottaa pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä.

Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Muulla kuin ohjaajan tuomarille ilmoittamalla tavalla ilmaistuja maali miehiä ei hyväksytä, ja se aiheuttaa kokeen keskeytyksen.

Etsintä suoritetaan ohjaajan valitsemalla etsintämenetelmällä (taktiikalla). Alueella eteneminen voidaan suorittaa joko **alue-etsintänä**, jolloin alue etsitään niin, että koira risteilee alueella ohjaajan antamien etsintäohjeiden mukaan tai **partioetsintänä**, jossa koira kulkee ohjaajan edellä suorittaen samalla ilmavainuista työskentelyä.

Alue-etsinnässä ohjaaja ohjaa koira risteilemään alueella valitsemaltaan/valitsemiltaan etsintälinjalta/-linjoilta vapaavalintaisin käskyin ja merkein sekä pillin ja/tai viheltämisen avulla.

Partioetsinnässä koiran tulee osoittaa halukkuutta etsintään ja sen tulee irtaantua ohjaajasta, kuitenkin niin, että ohjaaja näkee koiran työskentelyn ja mahdolliset reagoinnit.

Koiran reagoidessa ilmavainuun ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle jatkaen itse kulkua koiran osoittamaan suuntaan. Ohjaaja voi vaihtoehtoisesti lähettää koiran etsimään sen saaman ilmavainun suuntaan. Mikäli ohjaaja koiran reagoitua ilmavainuun lähtee seuraamaan koira, tulee tuomarin pysäyttää ohjaaja hyvissä ajoin ennen maalihenkilöä, jotta koiran ilmaisu voidaan todeta.

Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan suunnitelmansa mukaan. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja.

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit sekä pillillä ja/tai viheltämällä annetut merkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista pistoa taaksepäin ei arvostella virheeksi, sillä tilanteissa, joissa ilmavirtaukset muuttuvat, voi koira saada hajun jo etsityltä alueelta, ja ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle. Tätä ei katsota virheeksi.

Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi. Koiranohjaaja ilmoittaa hyväksytyn ilmaisun tuomarille, minkä jälkeen tuomari antaa ohjaajalle luvan siirtyä suoraan koiran luo.

Rullailmaisussa koiran pitää viedä ohjaaja maali miehen luokse epäröimättä sekä mahdollisimman nopeasti ja suoraan, maasto ja olosuhteet huomioiden. Tuomarille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus arvosteluun, ja maalihenkilön luokse mentäessä vauhtia pitää sen mukaan säädellä. Jos ohjaaja kaatuu, hän voi käskyllä pysyttää koiran ja sen jälkeen, kun pystyy jälleen liikkumaan, voi antaa koiralle käskyn jatkaa. Turha viivytely on kuitenkin kiellettyä. Maali miehen ilmaisun jälkeen hakutyöskentelyä jatketaan tuomarin luvalla siitä kohdasta, jossa ohjaaja ilmoitti koiransa suorittaneen ilmaisun.

Etsintäaika alkaa, kun ohjaaja lähettää koiran etsintätyöskentelyyn ja päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä, etsintäajan päätyttyä, luopumiseen, keskeytykseen tai hylkäämiseen. Etsinnän päätyttyä koetuomari antaa siitä arvostelun.

Arvostelu: Yleistä

Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät. Suorituksen työskentelyn nopeuden tulee jakautua tasaisesti koko etsintäajalle maasto ja olosuhteet huomioiden.

Koiran kiinniottaminen ei ole koesuorituksen aikana sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomauttaa siitä. Jos kiinniottaminen toistuu, tulee tuomarin keskeyttää suoritus eikä koetta hyväksytä (ei koske juottamista).

Maalihenkilöiden tulee ilmaisutilanteessa käyttäytyä rauhallisesti ja vastata tuomarin mahdollisesti esittämiin kysymyksiin. Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa sen, että koetta ei hyväksytä. Virheilmaisu aiheuttaa kokeen keskeyttämisen eikä suoritusta voida hyväksyä.

Jos koira jättää maalimiehen eikä itsenäisesti palaa hänen luokseen, aiheuttaa se kokeen keskeytyksen eikä suoritusta voida hyväksyä.

Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä tai osoittaa häntä kohtaan aggressiivisuutta, sen suoritus hylätään ja koiralle esitetään kilpailukieltä.

Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosanaa ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe.

Tuomarin tulee keskeyttää osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus.

Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla.

Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suorituksesta etsinnästä, ajan tultua täyteen, tuomarin keskeytykseen tai virheilmaisuun.

Tuomarin tulee sijoittua siten, että hän pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat.

1. Koiran ohjattavuus

30 pistettä

Arvosteluperusteet:

Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään. Koira etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen tai etenee partioinnissa määrätietoisesti etsien, osoittaen ohjattavuutta työskentelytehon laskematta.

Arvosanat

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran työskentelyhalu ja ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.

Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja se suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana tai määrätietoisuuden pieni väheneminen.

Hyvä: Koiran ohjaamisessa tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen tai määrätietoisuudessa selvästi havaittavia puutteita.

Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen. Koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet tai määrätietoisuudessa selviä ongelmia.

Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy.

Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään.

Koira ei nouda ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään tai etsinnässä ei ilmene määrätietoisuutta.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

30 pistettä

Arvosteluperusteet:

Selkeä, päämäärätietoinen ja asiallinen esiintyminen. Ymmärtää nopeasti annetun tehtävän ja osaa tehdä etsintätaktiikkansa sen perusteella. Tarkentavat kysymykset eivät aiheuta arvosanan alenemista.

Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen sekä yhteistyökyky ja maltillisuus.

Koiran ohjaamisessa oikea-aikaiset käskyt sekä äänen ja muiden avujen käyttö on asiallista.

Arvosanat

Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti.

Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä.

Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä.

Tyydyttävä: Ohjaajasta on vaikea tulkita, pystyykö hän johtamaan tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtamisessa ja tilanteen hallinnassa.

Puutteellinen: Ohjaajalla puutteita ja virheitä ymmärtää tilannetta ja tehdä sen mukaisia päätöksiä. Ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään. Vaikeuttaa omalla toiminnallaan (esim. fyysinen kestävyys, hidastelu) koiran toimintaa.

3.Henkilön ilmaisu(t)

A-taso 40 pistettä

B-taso 90 pistettä

Arvosteluperusteet:

Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen, A-tasolla 40 pistettä, B-tasolla 90 pistettä (**kahdella** maalimiehellä 45 pistettä/maalimies ja **kolmella** maalimiehellä 30 pistettä/maalimies).

Koiran halu suorittaa ilmaisu ohjaajan ilmoittamalla tavalla, itsenäisesti ja välittömästi löydettyään henkilön.

Koiran kyky noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisuuden jälkeen sekä kyky antaa ohjata itseään.

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisuuden, kunnes koira otetaan haltuun.

Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin hiukan viivyttlee paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja osoittamisessa.

Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin viivyttlee ja epäröi paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja osoittamisessa.

Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, viivyttlee paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja osoittamisessa. Selviä haukkukatkoksia. Tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäröi näytössä.

Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, viivyttlee ja epäröi selvästi paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja osoittamisessa. Ohjaaja löytää vain vaivoin tai ei löydä koiraa ja maalihenkilöä koiran vajaan haukkumisen vuoksi. Koira ei ilmaise lainkaan ja maalihenkilö jää löytymättä. Koira jättää maalimiehen eikä omatoimisesti palaa hänen luokseen.